STANDARD EIGHT MID TERM ONE EXAM 2018
KISWAHILI

Soma vifungu vifuatavyo. Vina nafasi **1** *mpaka* **15.** *Kwa kila nafasi umepewa majibu manne hapo. Jaza kila pengo kwa jawabu lifaalo zaidi.*

Nidhamu ni nguzo ___1___ ya kuegemea maishani. Vijana wenye nidhamu hawamudu ___2___ kuepuka vitendo vya ___3___ ___4___ pia huinukia kuwa raia wazalendo wa ___5___ taifa. Wao ___6___ kuyatambua na kuyaepuka maovu ___7___. Wengi huyahusudu matendo yao kwa sababu ___8___. Daima utawasikia wakitumia maneno ya adabu kama vile '___9___' watakapo kupishwa njia.

	A	B	C	D
1.	thibiti	thabiti	dhibiti	ithibati
2.	kamwe	tu	asilani	katu
3.	uhayawani	urazini	utu	uungwana
4.	na	wala	ingawa	bali
5.	kuijenga	kuzijenga	kulijenga	kuujenga
6.	hukaa ange	hulaza damu	huenda tenge	hukaa bwete
7.	yanaowajia	inayowajia	inapowajia	yanapowajia
8.	jungu kuu halikosi ukoko.	kizuri chajiuza kibaya chajitembeza	aisifuye mvua imemnyea	polepole ndio mwendo
9.	simile	ashakum	hodi	hoyee

Daktari ___10___ shule yetu ili kutushauri kuhusu manufaa ya kulinda afya. Alitueleza ___11___ kuwa afya bora humwezesha mtu kufanya kazi na ___12___ mahitaji ___13___. Alituambia tufanye mazoezi, tuishi katika mazingira ___14___ na tule lishe bora. Lishe bora hutuepushia maradhi ya ___15___.

	A	B	C	D
10.	alituzuru	alipazuru	aliizuru	aliwazuru
11.	shelabela	dhahiri shahiri	bure bilashi	chupuchupu
12.	kuyakidhi	kumtosheleza	kuipata	kujinyima
13.	mwake	zake	yao	yake
14.	safi	masafi	mbora	nzuri
15.	pepopunda	surua	utapiamlo	upele

Kuanzia swali la 16 mpaka 30, jibu kila swali kulingana na maagizo uliyopewa.

16. Tambua sentensi yenye **po** ya mahali.
- A. Jua lilipochomoza walianza kazi zao.
- B. Utajapo nyoka shika fimbo mkononi.
- C. Mtoto wake amepona kabisa.
- D. Palipochomewa taka huwa na majivu.

17. Chagua jozi ya maneno yenye maana sawa
- A. Ukuta - zaraa.
- B. Nafasi - fursa.
- C. Dosari - ndoa.
- D. Ari - uvivu.

18. Sentensi ipi ina kivumishi cha pekee?
- A. Maneno yenyewe yamenikata ini.
- B. Maneno yale yamenikata ini.
- C. Maneno machafu yamenikata ini.
- D. Maneno yao yamenikata ini..

19. **"Kilimo ni uti wa mgongo wa taifa"** Hii ni fani gani ya lugha?
- A. Tashbihi.
- B. Tanakali.
- C. Nahau.
- D. Sitiari.

20. Kamilisha nomino ambata.

Komba ______
- A. maji.
- B. jungu.
- C. mwiko
- D. kumbi.

21. Andika kinyume cha sentensi ifuatayo:

Buda amemwuza fahali wake.
- A. Shaibu amemnunua fahali wake.
- B. Ajuza amemnunua mtamba wake.
- C. Ajuza amemwuza beberu wake.
- D. Buda amemnunua mtamba wake.

22. Kanusha:

Seremala angeiunda meza ingenunuliwa na mteja.
- A. Seremala angeiunda meza isingenunuliwa na mteja.
- B. Seremala asingaliiunda meza isingalinunuliwa na mteja.
- C. Seremala asingeiunda meza isingalinunuliwa na mteja.
- D. Seremala asingeiunda meza isingenunuliwa na mteja.

23. ______ ni malipo ya kushikia mtoto mchanga kwa mara ya kwanza.
- A. Fola.
- B. Arbuni.
- C. Utotole.
- D. Riba.

24. **Chupa** ni chombo cha kutilia vitu vya majimaji chupa pia ni
- A. vazi la kusitiri uchi.
- B. nguo kurefuka.
- C. kumwadhibu mtoto.
- D. fuko la uzazi mwilini.

25. Akisami $\frac{5}{8}$ kwa maneno ni
- A. humusi tano.
- B. humusi nane.
- C. thumni tano.
- D. thumni nane.

26. Bainisha matumizi ya **kwa** katika sentensi ifuatayo:

Alikimbia kwa kasi akaibuka mshindi.
- A. Kuonyesha sababu ya kutenda.
- B. Kuonyesha namna ya kutenda.
- C. Kuonyesha sehemu ya kitu.
- D. Kuonyesha pamoja na.

27. Tegua kitendawili kifuatacho:

Wamo shereheni wanakula bila mwaliko.
- A. Nzi.
- B. Wezi.
- C. Wageni.
- D. Moto

28. Tano ni kwa chokaa kama vile ______ ni kwa maji.
- A. kichala.
- B. jora.
- C. funda.
- D. doti.

29. Andika kisawe cha methali ifuatayo:

Ng'ombe wa maskini hazai jike.
- A. Liandikwalo ndilo liwalo.
- B. Dau la mnyonge haliendi joshi.
- C. Baada ya dhiki ni faraja.
- D. Mnyonge kapata haki ni mwenye nguvu kupenda.

30. Kitenzi **legea** kinatupatia sifa gani?
- A. Ulegevu.
- B. Legeza.
- C. Kulegea.
- D. Legevu.

Yasome makala yafuatayo kisha ujibu maswali **31 – 40**

Mazoea ya kusoma vitabu ni mojawapo ya rasilimali kuu za binadamu. Katika kusoma msomaji hufurahia kusoma kitabu anachokimiliki kuliko kitabu cha kuazima. Waama, nguo ya kuazima haisetiri matako. Kitabu kilichoazimwa ni kama mgeni nyumbani. Kitabu hicho ni lazima kitumiwe kwa uangalifu mkubwa. Sababu za uangalifu huu ni kuzuia kitabu hicho kuharibika kwa namna yoyote kikiwa mikononi mwa aliyekiazima. Huwezi kukiacha mahali popote au ukakiweka kwa jinsi yoyote. Huwezi kukunja kurasa zake wala kuandika chochote katika kurasa zake. Hatimaye, ingawa hili halizingatiwi sana, lazima kitabu kilichoazimwa kirudishwe kwa mwenyewe katika wakati aliopendekeza.

Hebu sasa tuangalie hali ya matumizi ya kitabu kilicho chako. Kwanza, kitabu unachokimiliki utakitunza kama mboni ya jicho lako. Hata hivyo, ni muhimu kuzingatia kwamba vitabu vinadhamiriwa kusomwa na wala si kutumiwa kama urembo. Haina maana kumiliki kitabu ambacho utahofia kuandika kurasa zake au kukiweka mezani huku kurasa zake zimefunguka na zikiangalia chini au kukunja karatasi katika ukurasa ulioufikia.

Sababu kuu ya kuandika kurasa za kitabu unapokisoma ni kukuwezesha kukumbuka kwa urahisi baadhi ya mambo ambayo yamekuvutia. Pia, maandishi haya hukusudia kufanya marejeleo kwa urahisi. Hata unapotaka kurejelea jambo fulani katika kitabu hicho baada ya miaka mingi, maandishi hayo yatakuwa kama alama ulizoziacha msituni ulipoutembelea awali.

Kila mja anayethamini kusoma hana budi kuanza kujenga maktaba yake binafsi katika ujana wake. Pamoja na kwamba atakuwa na utajiri mkubwa wa vitabu katika siku zake za halafu, atapalilia kuwa na mali anayoyamiliki yeye mwenyewe. Maktaba ya kibinafsi yanafaa yawe na rafu wazi ambapo unaweza kukipata kitabu chochote kwa urahisi pindi unapokihitaji.

Je, umevisoma vitabu hivi vyote? Hili ni swali linaloulizwa na wengi wanapoviona maktaba ya kibinafsi yamesheheni vitabu lukuki. Si lazima uwe umevisoma vitabu vyote unavyovimiliki vitabu ni hifadhi muhimu sana ya historia. Kumbuka kwamba vitabu vingi tunavyovisoma vimeandikwa na waandishi kutoka karibu na mbali nasi, wengine walio hai na walioiaga dunia. Tunapovisoma tunapata kutangamana nao kimawazo na kuelewa hisi zao na kuwafahamu kwa undani.

31. Nguo ya kuazima katika kifungu imelinganishwa na
A. kusoma kitabu anachomiliki mtu.
B. mgeni anayetembea nyumbani.
C. kitabu alichosaidiwa mtu akisome.
D. kitabu chenye hadithi ya kufurahisha.

32. Lengo la mtu kukitunza sana kitabu kisicho chake ni
A. kuzuia uharibifu unaoweza kuzua ugomvi.
B. kumfurahisha mmiliki wa kitabu.
C. kupendezwa zaidi na kitabu hicho.
D. kuzingatia masharti ya mwenye kitabu.

33. Watu wengi hawafanikiwi
A. kusoma vitabu vya kuazima kikamilifu.
B. kurudisha vitabu vya wenyewe kwa wakati ufaao.
C. kutunza vitabu vya wengine ipasavyo.
D. kuuelewa ujumbe wa vitabu walivyoviazima..

34. **Utakitunza kama mboni ya jicho lako,** maana yake ni kuwa
A. utakithamini sana.
B. hutatamani kukisoma.
C. utaenda nacho kila mahali.
D. utakilinda kisiharibike.

35. Kukunja, kuacha kitabu kikiangalia chini na kuandikia kurasa zake,
A. ni uharibifu wa vitabu.
B. hufanywa maktabani pekee.
C. hunuiwa kumsaidia msomaji.
D. hufanyiwa vitabu vya kuazima.

36. Mtu huacha alama msituni,
A. ili aonyeshe kuwa alikuwa huko.
B. ili asipotee atakaporejea kwenye njia *aliyofuata.*
C. ili kuepuka hatari ya kuvamiwa na wanyama.
D. ili aepuke kurudia njia hiyo baadaye.

37. Tunaambiwa kwamba, kwa kawaida binadamu,
A. hupenda kuwa na mali yake binafsi.
B. hujiwekea maktaba ya kibinafsi.
C. hupenda kutumia vitu vya wengine.
D. hupenda kuwasaidia wengine kwa vyake.

38. **Rafu** kulingana na muktadha ni
A. kabati kubwa la ukutani ndani.
B. uchezaji usiozingatia kanuni.
C. kitu kisicho laini.
D. bati au ubao uliogongomewa ukutani.

39. Kulingana na aya ya mwisho,
A. hapana haja ya kuwa na vitabu tusivyovisoma.
B. mtu anaweza kuhifadhi vitabu hata asivyovisoma.
C. maktaba ya kibinafsi sharti yawe na vitabu lukuki.
D. mja hafai kusoma vitabu vingi kupindukia.

40. Vitabu ni hifadhi muhimu ya historia kwa sababu,
A. vyote hubeba maelezo ya wakati uliopita.
B. vingi huandikwa historia ya waandishi.
C. huandikwa na watu wa maeneo na enzi tofauti.
D. vitabu huandikwa na waandishi walioaga dunia.

*Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu maswali **41 – 50***

Haikuwahi kunijia akilini kwamba jambo kama hilo lingeweza kunikumba. Lilinipata kwa kasi sana. Nilididimia katika luja. Maisha yangu ya baadaye yalielekea kuingia giza kuu wala wa kuniauni hakuwepo.

Nilikulia katika kitongoji cha tujikaze na wazazi wangu na mnuna wangu. Hatukuwa matajiri lakini hatukukosa mahitaji ya kimsingi. Wazazi wangu walinikumbusha kila mara nitie chudi masomoni angaa maisha yangu ya mbeleni yawe mazuri kuliko yale niliyokulia.

Nilipojiunga na shule ya upili sikuwa na marafiki wengi. Nilianza vyema lakini nilipoingia kidato cha pili maisha yangu yalichukua mkondo mwingine. Sikushiriki michezo yoyote au chama chochote cha wanafunzi. Nilikuwepo tu! Hali hii ilinieletea upweke mkuu nami nikatafuta jinsi ya kulijaza ombwe hilo.

Nakumbuka likizo ya muhula wa tatu vyema. Nilialikwa karamuni na rafiki yangu mmoja aliyeishi karibu na kwetu. Karamuni, wengi walionekana kufahamiana na walipiga gumzo kwa uchangamfu, vicheko vilihinikiza katika mazungumzo yao. Mimi nilibaki na upweke wangu.

Baada ya vyakula na vinywaji kuisha, muziki uliwekwa na vijana wakaanza kukatika. Mbanati wengi walinengua viuno nusura wakatike nyonga. Mvuli mmoja alinijia na kujitambulisha kwa jina Tido. Alikuwa na maneno mengi kama chiriku. Alikuwa akitafuna mirungi na mara kwa mara alikuwa akitia mdomoni vidonge fulani na kuvitafuna. Alinieleza kuwa vidonge hivyo vilimpa uchangamfu wa ajabu.

"Je, ungetaka kuvijaribu?" aliniuliza . Kwanza nilidinda lakini alinisihi na nikakubali. Alinipa vidonge viwili na chingamu. Nilifungua chingamu na kuanza kuitafuna. Nikakiweka kidonge cha kwanza mdomoni nikakitafuna vilevile. Hakikuwa na ladha chungu kama nilivyotarajia. Nikatia kidonge cha pili mdomoni nacho pia nikakitafuna.

Muda wa nusu saa ulipita nami nikaanza kuhoji ikiwa vidonge vile vilikuwa na athari yoyote. Fikira zile ni kama zilichochea vidonge hivyo kuanza kazi. Nilihisi kichwa changu kikiwa chepesi. Mwanga wa taa ukaongezeka na utamu wa muziki ukakolea. Mimi huyoo! Nikaanza kucheza ngoma. Vijana wakanishangilia. Nilipenda nilivyohisi. Nilitamani nijihisi hivyo milele.

Uraibu wa dawa za kulevya ulianzia hapo. Nilivuta bangi, nikatumia kokeni na ketamine. Sikufikiria nilikuwa katika hatari yoyote. Masomoni nilianza kushika mkia na kuchekwa na wanafunzi wengine. Nilijitafutia nafuu ya muda katika dawa za kulevya.

Jumapili moja nilialikwa na rafiki yuleyule kwao. Wazazi wake walikuwa wamesafiri naye akaachwa nyuma ili ailinde nyumba yao. Ilikuwa asubuhi na tulikuwa na siku nzima ya kujitawala kwani wazazi wake wangerudi jioni. **Waama paka akiondoka panya hutawala.** Tulikuwa na mihadarati ya aina aina. Si heroini, si kokeni, si bangi, si pombe; tulitaka kuijaribu yote. Tulichanganya yote.

Sikumbuki yote yaliyotokea. Nakumbuka tu nilitapika na baadaye kupoteza fahamu. Nilipopata fahamu nilijipata kitandani ndani ya chumba chenye kuta nyeupe. Wazazi wangu na mdongo wangu walikuwa wamesimama kando ya kitanda hicho na nyuso zao zilionyesha fazaa kuu. Ilikuwa wazi kuwa nilikuwa nimewasaliti upeo wa kusaliti. Machozi yalinilengalenga. Nilitamani ardhi ipasuke inimeze mzimamzima niondokane na aibu iliyonikabili.

Compiled and supplied online by Schools Net Kenya | P.O. Box 85726 – 00200, Nairobi |
Mob. 0711 8822 27 | Email: infosnkenya@gmail.com | Order answers online at www.schoolsnetkenya.com

41. Kulingana na aya ya kwanza
A. Msimulizi alikuwa katika ndoto.
B. Msimulizi hakuyatarajia yaliyomfika
C. Msimulizi alikuwa na wa kumsaidia.
D. Msimulizi aliyaona matumaini ya baadaye.

42. Aila ya mwandishi ilikuwa ya
A. wakwasi.
B. wachochole.
C. walalahai.
D. mayatima.

43. Aya ya tatu imeonyesha kwamba,
A. kushiriki michezo na vyama hupunguza vishawishi vya kuingilia maovu.
B. kushiriki michezo na vyama huongezea upweke maishani.
C. wote wanaohisi upweke huingilia mienendo isiyofaa.
D. msimulizi alipenda michezo na vyama vya wanafunzi shuleni.

44. Wengi waliofika karamuni,
A. walijuana na msimulizi.
B. walitumia mihadarati.
C. hawakuwa wamealikwa.
D. walionyesha nyuso za furaha.

45. Msimulizi anaweza kutajwa kuwa,
A. bendera inayofata upepo.
B. sikio la kufa lisilosikia dawa.
C. nazi mbovu inayoharibu nzima.
D. mvumilivu alaye mbivu.

46. Vidonge alivyopewa mwandishi,
A. vilikuwa na ladha chungu.
B. havikuwa na athari mwilini.
C. vilimfanya kushangiliwa na wengine.
D. vilimsababishia ulevi

47. Madhara **makuu** ya dawa hizi yalikuwa,
A. kufurahia namna alivyohisi.
B. kuzorotesha masomo.
C. kucheza densi kwa ukakamavu.
D. kuchekwa na wengine darasani.

48. **Nikapoteza fahamu** maana yake ni kuwa mwandishi,
A. alirukwa na akili.
B. aliangamia.
C. alizirai.
D. alianza vituko.

49. **Si** kweli kusema kuwa,
A. mwandishi na mwenzake walijipata hospitalini.
B. mwandishi aliaibika kutokana na hali yake.
C. kitendo cha mwandishi kiliwahuzunisha jamaa zake.
D. tabia ya mwandishi ilimletea majuto.

50. Machozi yaliyomlengalenga msimulizi yalisababishwa na
A. woga.
B. ulevi.
C. hasira.